

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2857
Tarih : 22.06.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 27.06.2019 15:42
Sayı: -120.10-E 00000494557

E.00000494557

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplum nezdinde karşılığı olan birçok kişinin mezar yerleri yıllardır bilinmediği gibi bugüne kadar konuyla ilgili herhangi bir ciddi çalışma yapılmamıştır. Oysa toplumun önemli bir kesimi tarafından geçmişin yanlış politikalarıyla yüzleşilerek gerekli adımların atılması yönünde bir talep söz konusudur. Bu vesileyle toplumun önde gelen şahsiyetlerinden Bediüzzaman Said-i Nursi (Kurdi), Şeyh Sait ve Seyit Rıza'nın mezar yerlerinin belirlenerek iade edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ

Van Milletvekili

E.00000494557

GEREKÇE

Mezarlıklar, insanoğlu tarafından tarihin her döneminde, bir hafıza ve anma mekanı olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte bütün dinlerde kutsal sayılan mezarlıklar daima bir dokunulmazlığa sahip olagelmıştır. Çünkü her toplum mezarlıkları kendi geçmişleriyle bağ kurmanın bir aracı olarak görürken mezarlıklar dinin de vazgeçilmez bir parçası sayılmıştır. Buna rağmen geçmişte yürütülen politikalar kapsamında toplumun önde gelen şahsiyetlerinin mezarları ya tahrip edilmiş ya da ortadan kaybedilmiştir. Yıllardır süregelen mezarsızlık politikalarından dolayı bugün bile Şeyh Said Efendi, Bediüzzaman Said-i Nursi (Kurdi) ve Seyid Rıza'nın mezar yerleri bilinmemektedir. Her ne kadar son yıllarda toplum liderlerinin mezar yerlerinin tespit edilmesi talebi yüksek sesle dile getirilse de şu ana kadar herhangi bir adım atılmamıştır.

Özellikle 1920'li yıllardan bu yana uygulanagelen mezarsızlık politikaları toplumun cezalandırılmasının yanında insanların geçmişleriyle bağını koparmayı amaçlamıştır. Dünya tarihinde birçok iktidar tarafından devreye sokulan bu politikalarla insani değerler ihlal edilip toplum vicdanı incitilirken aynı zamanda demokratik ilkeler de yok edilmiştir. Buna bağlı olarak cezalandırıldığını düşünen toplum kesimleri açısından mezarsızlık politikalarına muhalefet, demokratik bir yaşam talebinde bulunmanın ahlaki ve vicdani gereğini oluşturmaktadır. Çünkü insanlık tarihi boyunca ölümlere ve mezarlıklara saygı duyulması, önemli bir insani değer olarak kabul görmüştür.

Bugün mezar yeri halen bilinmeyen şahsiyetlerden biri de Şeyh Said Efendi'dir. O, 29 Haziran 1925'te Şeyh Said İsyanı olarak nitelendirilen olayların ardından 46 arkadaşı ile birlikte Diyarbakır Dağkapı Meydanı'nda idam edilmiştir. Bunun yanında Şeyh Said Efendi'nin kişisel eşyaları dahi ailesine verilmediği gibi mezarının nerede olduğu bilinmemektedir. Yine 23 Mart 1960 yılında Şanlıurfa'da vefat eden Bediüzzaman Said-i Nursi, Şanlıurfa'da Halilur-Rahman Dergahı'na defnedilmiş; fakat 12 Temmuz 1960'ta 27 Mayıs darbe iktidarının talimatıyla mezarından kaçırılarak açıklanmayan bir yere nakledilmiştir. Bu sebeple halen Bediüzzaman Said-i Nursi'nin mezarı yeri de bilinmemektedir. Aynı şekilde 15 Kasım 1937 yılında Elazığ ilinin Buğday Meydanı'nda idam edilen Seyid Rıza'nın mezar yeri de bazı rivayetlere rağmen kesin olarak bilinmemektedir.

Kürt halkı ve mütebedeyyin insanlar arasında sevilen ve sayılan bu üç toplum liderinin yanında mezar yeri bilinmeyen birçok şahsiyet bulunmaktadır. Dolayısıyla isimleri belirtilen dini / toplumsal şahsiyetlerin mezar yerlerinin ailelerinden ve sevenlerinden saklanması, İslami ve hukuki değerlere aykırıdır. Çünkü İslami fıkında düşmanın cesedine bile insanlık dışı muamele yapılamayacağı ve cesetlerin ortada bırakılamayacağı belirtilmektedir. Bunun yanında evrensel hukuki değerler de ölen kişilerin mezar yerlerine saygı gösterilmesi ve kişisel eşyalarının yakın akrabalarının isteği doğrultusunda iade edilmesinin kolaylaştırılmasının gerekliliğini ifade etmektedir.

Mezarsızlık politikalarına son verilip toplumsal talepler doğrultusunda adım atılması beraberinde toplumsal vicdanı rahatlatacaktır. Toplumsal çelişkilerin azalması ve kutuplaşmanın bitmesi için Kürt halkı ve mütebedeyyin kesimlerin taleplerine kulak verilmelidir. Bu nedenle Bediüzzaman Said-i Kurdi, Şeyh Said Efendi ve Seyid Rıza ile arkadaşlarının mezar yerlerinin tespit edilerek ailelerine iade edilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir.

E.00000494557

1	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
8	HÜDA KAYA	İSTANBUL	
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
12	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
13	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
15	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
19	PERO DUNDAR	MARDİN	
20	RIDVAN TURAN	MERSİN	